

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 7. jūlijā
(OR. en)

11664/23

ENV 832
CLIMA 350
AGRI 385
FORETS 82
RECH 347
ENER 438
IND 378
COMPET 745
CHIMIE 70

SAN 451
ECOFIN 761
CONSOM 274
AGRILEG 128
SEMENCES 30
PHYTOSAN 42
PESTICIDE 37
FOOD 58

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2023. gada 6. jūlijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2023) 410 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI

ES dabas resursu noturīgas un ilgtspējīgas izmantošanas
nodrošināšana

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 410 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 410 *final*

Briselē, 5.7.2023.
COM(2023) 410 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

ES dabas resursu noturīgas un ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšana

1. Ievads

Eiropas zaļais kurss mūsu cilvēku un planētas veselībai ir obligāta vajadzība. 2019. gada decembrī prezentētais kurss ir sācis dziļi un holistiski pārveidot mūsu sabiedrību un ekonomiku. Jau pieņemtās un pabeigtās iniciatīvas **“Gatavi mērķrādītājam 55 %”** sasniegumi, tāpat sasniegumi attiecībā uz priekšlikumiem par **aprites ekonomiku un nulles piesārņojumu** paver ceļu sasniegt Eiropas Savienības 2030. un 2050. gadam izvirzītos klimata mērķrādītājus.

Šo iniciatīvu un to mērķrādītāju pamatā ir risinājumi, ko sniedz daba, mūsu labākais sabiedrotais cīņā pret klimata pārmaiņām, kā arī jaunas tehnoloģijas un inovācija. Lai ievērotu Eiropas Savienības starptautiskās saistības, ko uzliek gan Parīzes nolīgums, gan Ķuņminas un Monreālas biodaudzveidības satvars, kā arī ņemot vērā Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, lai nodrošinātu pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku un īstenotu klimatneitralitāti un pielāgošanos klimata pārmaiņām, jo īpaši, lai palielinātu oglekļa piesaistījumus dabiskajos piesaistītājos, un lai īstenotu ES Klimata aktu, mums ir steidzami jāatjauno un jāstiprina dabisko ekosistēmu noturība visā Eiropas Savienībā. Mums ir jāpalielina šo ekosistēmu spēja palīdzēt mums pielāgoties klimata pārmaiņām, jāuzlabo ūdens resursu saglabāšana un jāpalielina to produktivitāte, lai gūtu ilgstošu nodrošinātību ar pārtiku un materiālo nodrošinājumu.

Sausumam, dabas ugunsgrēkiem, ūdens trūkumam un plūdu riskam strauji augot un jau tā traģiski skarot trīs ceturtdaļas Eiropas valstu¹, ir vajadzīgs lielāks progress attiecībā uz vēl vienu zaļā kursa pīlāru: **nodrošināt ES dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu**. Tas arī stiprinās Eiropas pārtikas un lauksaimniecības noturību.

Neilgtspējīga dabas resursu izmantošana ir viens no galvenajiem klimata un biodaudzveidības krīzes virzītājspēkiem, un savukārt šīs krīzes Eiropas Savienībā vien jau izmaksā tūkstošiem dzīvību un miljardiem euro². Veselīgas ekosistēmas ir nepieciešamas, lai nodrošinātu dzīvojamu un ilgtspējīgu nākotni sev un nākamajām paaudzēm un stiprinātu ES noturību pret katastrofām. Augšņu degradācija un piesārņojums un novājināta ekosistēmu noturība nozīmē izmaksas daudzām nozarēm, jo īpaši lauksaimniecībai, zivsaimniecībai un ar tām saistītajām vērtības ķēdēm. Savukārt ražas zudums, ko izraisa degradēta vide, piesārņojums, sausums, karstuma viļņi, plūdi un jauni kaitēkļi, rada izmaksas lauksaimniekiem, zvejniekiem un līdz ar to — augstāku pārtikas cenu izteiksmē — arī iedzīvotājiem.

Ar šo paketi ES turpina pildīt savas starptautiskās saistības, liekot pamatus veselīgām augsnēm Eiropā tādā veidā, ka izstrādā priekšlikumu par **augšņu monitoringu un noturību**, kurš dos mums iespēju monitorēt augšņu veselību un vairākus atbalsta pasākumus, kuri tās pakāpeniski aizvedīs līdz veselīgam stāvoklim. Atbilstoši stratēģijai “No lauka līdz galdam” šī

¹Kopīgais pētniecības centrs — Eiropas Sausuma novērošanas centrs.

²Novērtētā ar laikapstākļiem un klimatu saistītu zaudējumu summa 1980.–2021. gadam bija 560 miljardi EUR (2021. gada cenās). Bažas rada tas, ka pēdējos desmit gados ar laikapstākļiem un klimatu saistīti zaudējumi ir pastāvīgi auguši. Tāds atsevišķs notikums kā 2021. gada plūdi Vācijā un Beļģijā var radīt zaudējumus gandrīz 50 miljardu EUR apmērā.

pakete piedāvā arī jaunu tiesisku **augu un meža reproduktīvo materiālu** regulējumu, kurš veicinās inovāciju un ilgtspējīgu praksi, stimulējot tehnoloģisko progresu attiecībā uz **jaunām genomikas metodēm**, lai veidotu noturīgus augus un vēl vairāk samazinātu ķīmisko pesticīdu izmantošanu un risku. Arī **pārtikas un tekstilizstrādājumu atkritumu** novēršanas un samazināšanas pasākumi palīdzēs efektīvāk izmantot dabas resursus un vēl vairāk samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, kā noteikts arī aprites ekonomikas rīcības plānā.

Šī pakete **papildina** tādus jau pieņemtus **agrākus zaļā kursa priekšlikumus** kā Klimata akts un pārskatītā **ZIZIMM regula** vai tādus joprojām koplēmuma procesā esošus priekšlikumus kā **Dabas atjaunošanas akts**, kurš ir zaļā kursa dabas resursu pīlāra pamatpriekšlikums ar svarīgu nozīmi biodaudzveidības saskaņoto starptautisko mērķrādītāju izpildē. Šis tiesību aktu kopums ir cieši saistīts ar priekšlikumiem par **oglekļa piesaistes sertifikāciju** vai **pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu** un ar priekšlikumiem, kuri saistīti ar **nulles piesārņojumu**. Kopā šie priekšlikumi **Eiropas Savienībai dos iespēju virzīt un paātrināt pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku un sabiedrību**.

Kopā šie pasākumi sniegs ilgtermiņa ieguvumus ekonomikas, sociālajā, veselības un vides jomā ikvienam. **Noturīgāku dabas resursu veidā** tie īpaši izdevīgi būs cilvēkiem, kuri iztiku gūst tieši no zemes un dabas. Tas palīdz veidot pārticīgus lauku apvidus, **nodrošinātību ar pārtiku**, noturīgu un **plaukstošu bioekonomiku** un aizsargā pret klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma sekām. Padarot augsnes noturīgākas un veselīgākas, šie priekšlikumi var sniegt **papildu ienākumu iespējas lauksaimniekiem un zemes apsaimniekotājiem**, kurus var atalgot par oglekļa saistīgu lauksaimniecību, kuri var saņemt maksājumus par ekosistēmu pakalpojumiem vai par veselīgu augšņu un šo augšņu ražotās pārtikas vērtības palielināšanu.

2. Dabas resursu potenciāla izmantošana un augšņu veselības uzlabošana

Šodienas realitāte ir tāda, ka ES augšņu stāvoklis ļoti satrauc. Pašlaik Eiropas Savienībā neveselīgas ir 60–70 % augšņu³. Turklāt katru gadu erozijas dēļ miljards tonnu augsnes tiek izskalots, tātad atlikušais auglīgais virsējais slānis pastāvīgi rūk. Auglīgākās augsnes neatgriezeniski zūd arī tādos procesos kā zemes aizņemšana un augsnes noslēgšana. Tiek lēsts, ka kopējās ar augšņu degradāciju saistītās izmaksas gadā pārsniedz 50 miljardus EUR. Bez pienācīgas rīcības šīs izmaksas tikai augs.

Sausums, plūdi, kaitēkļu invāzijas, dabas ugunsgrēki un citi klimata izraisīti ekstremāli laikapstākļi (arī vētras) ir vēl vairāk mazinājuši augšņu veselību un noturību. Pēdējos gados tie gadās arvien biežāk. Eiropas Savienībā palielinās intensīva sausuma sekas, un tas liecina par ekosistēmu stāvokļa pasliktināšanos. Kopš 2000. gada sausuma ietekme ilgtermiņa vidējo

³“Drivers of Food Security” (*Nodrošinātības ar pārtiku virzītājspēki*), Komisijas dienestu darba dokuments SWD (2023) 4

rādītāju pārsniedza astoņos gados, un pieci no tiem bija pēdējā desmitgadē⁴. Desmitā daļa Eiropas pilsētu iedzīvotāju pašlaik dzīvo plūdu potenciāli apdraudētās teritorijās⁵.

Pēdējās divās dabas ugunsgrēku sezonās (2021 un 2022) ir novērota satraucoša tendence, ka dabas ugunsgrēku ir vairāk, nekā gaidīts, un ir izdegušas lielākas zemes platības. Dabas ugunsgrēku sezonas gada griezumā arī sākas agrāk un beidzas vēlāk. Tādēļ pēdējos gados vairāk dalībvalstu ugunsgrēku dzēšanā ir ar Savienības civilās aizsardzības mehānisma (UCPM) starpniecību lūgušas citu dalībvalstu atbalstu, atzīstot pašu reaģēšanas resursus par nepietiekamiem.

Tomēr nepietiek stiprināt spēju reaģēt uz ugunsgrēkiem, plūdiem, augsnes eroziju un sausumu. Katastrofu profilakses (novēršanas) un pārvaldības stiprināšana ir iespējama, tikai uzlabojot augšņu veselību.

Sausuma un ūdens trūkuma pārvaldībai ir vajadzīgas inovatīvas pieejas, kurās tradicionālāki ūdens un sausuma riska pārvaldības risinājumi tiek kombinēti ar lielu uzmanību ekosistēmu noturības palielināšanai. Veselīgās augsnēs līdz pat 25 % masas saglabājas kā ūdens, palīdzot novērst katastrofu risku un kalpojot par ilglaicīgiem pazemes ūdenstilpju uzpildes rezervuāriem. Noturīgu augšņu, mitrāju un mežu dabiskā spēja uzglabāt ūdeni pārsniedz spēju, ko veidotu dārgi jauni mākslīgi rezervuāri.⁶ Lielāka ūdens aizture var mazināt gan plūdus, gan sausumu un padarīt vidi noturīgāku pret zemes nogrūvumiem un augsnes eroziju. Dabā balstītiem plūdu novēršanas risinājumiem kopumā ir augsti ieguvumu un izmaksu koeficienti⁷. Veselīgas augsnes, kam ir augsti ūdens infiltrācijas līmeņi, palīdz arī veidot veģetācijas segumu, kurš novērš dabas ugunsgrēkus un tiem pretojas.

Veselīgas augsnes ne tikai palīdz sagatavoties klimata pārmaiņu augošajai ietekmei, bet arī ir mūsu un arī daudzu ekosistēmu veselības priekšnosacījums. Tās veido lauksaimniecības pārtikas ražošanas un ilgtspējīgas bioekonomikas pamatu. Tā kā 95 % mūsu pārtikas tiek tieši vai netieši ražots uz augsnēm, augšņu degradācija tieši ietekmē nodrošinātību ar pārtiku. Augsnes ir arī būtisks mūsu zaļajai un digitālajai pārejai neaizstājamu izejvielu avots. Veselīgu ekosistēmu sniegtie dabas resursi un pakalpojumi, to vidū pārtikas ražošana, ir pilnīgi nepieciešami mūsu ekonomikas un sabiedrības dzīvotspējai. Degradētas un piesārņotas augsnes stipri mazāk spēj uzglabāt oglekli un padarīt barības vielas dabiski pieejamas augiem, tāpēc tālāka Eiropas augšņu degradācija arī apgrūtinātu Eiropas klimata mērķrādītāju sasniegšanu no ZIZIMM regulas izrietošo dalībvalstu juridisku saistību izpildi. Degradētas augsnes turklāt samazina oglekļa saistīgas lauksaimniecības ekonomisko pamatojumu, savukārt veselīgas augsnes lauksaimniekiem nodrošina ienākumus gan no pārtikas ražošanas, gan no oglekļa saistīgas lauksaimniecības un lauku saimniecības aktīviem.

⁴ <https://www.eea.europa.eu/ims/drought-impact-on-ecosystems-in-europe>

⁶ “What the future has in Store: A new Paradigm for Water Storage”, Pasaules Banka, 2023. gads.

⁷ “Economics for Prevention and Preparedness: Investment in Disaster Risk management in Europe makes Economic Sense” Pasaules Bankas ziņojums, 2021. gads, kopsavilkuma ziņojums, 14. lpp.

Tāpēc ir tik svarīgi, ka dalībvalstu iestādes, lauksaimnieki un citi zemes īpašnieki izstrādā un ievieš pareizos augsnes apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumus pareizajā vietā. Šai vajadzībai **Priekšlikums par augsnēm** ievieš **stabilu un saskanīgu augsnes monitoringa satvaru visām augsnēm** visā ES un paredz Savienībā pastāvīgi uzlabot augsnes veselību, lai līdz 2050. gadam panāktu, ka augsnes ir veselīgas. Priekšlikums tālāk pilnveido praksi, ko jau atbalsta kopējā lauksaimniecības politika, un lauksaimniekiem neievieš jaunus pienākumus. Monitoringa satvars zem viena jumta apvieno vairākus avotus, kas sniedz datus par augsnēm, zemes izmantošanas un pārklājuma apgabala statistiskā apsekojuma (*LUCAS*)⁸ augsnes paraugu ņemšanas datus kombinējot ar *Copernicus* satelītdatiem, ES misijas “Augsnes kurss Eiropai”⁹ ģenerētajiem datiem, kā arī ar nacionāliem un privātiem datiem.

Tas atvieglos dalībvalstu centienus monitorēt savas saistības, ko uzliek ZIZIMM un nacionālie enerģētikas un klimata plāni, kopējā lauksaimniecības politika, kā arī ierosinātais Dabas atjaunošanas akts. Tas palīdzēs īstenot regulāru nulles piesārņojuma monitoringu un perspektīvas¹⁰, kā arī biodaudzveidības monitoringu, kurā līdz šim dati par augsni nav iekļauti tādā pašā līmenī kā dati par gaisu un ūdeni. Tai pat laikā precīza diagnoze par visu Eiropas Savienību palīdzēs dalībvalstu iestādēm, lauksaimniekiem un citiem zemes īpašniekiem izstrādāt un ieviest pareizos augsnes apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumus.

Dati par augsni tiks izmantoti arī inovatīvu, tehnoloģisku un organizatorisku risinājumu izstrādē un ieviešanā lauksaimniecības praksē, arī kultūraugu daudzveidīgošanā, precīzajā lauksaimniecībā, augu attīstībā, digitalizētos augsnes apsaimniekošanas rīkos vai no sensoru sistēmām un laukā bāzētām mērīšanas sistēmām gūtu mākslīgā intelekta risinājumu izmantošanā. Tas lauksaimniekiem dos iespēju izmantot vispiemērotāko apstrādes paņēmieni un palīdzēs saglabāt un palielināt augsnes auglību un ražas, turklāt līdz minimumam samazinot ūdens un barības vielu patēriņu. Dati par augsni arī dod iespēju pamatīgāk analizēt sausuma, ūdens aiztures un erozijas tendences, sekmējot katastrofu novēršanu un pārvaldību.

Priekšlikums noteic arī **ilgtspējīgas apsaimniekošanas principus, ko Eiropā piemērot apsaimniekotām augsnēm**, arī lauksaimniecībā izmantotām augsnēm. Tas palīdz dalībvalstīm iekļaujošā veidā kopā ar lauksaimniekiem un citiem zemes apsaimniekotājiem izstrādāt un definēt reģenerācijas praksi.

Pieklūve datiem par augsni būtiski nepieciešama ir arī mežsaimniekiem, lai viņi spētu saglabāt un vairo savu mežu ekoloģisko un sociālekonomisko vērtību. Meži un citas kokaugiem klātas zemes aizņem gandrīz pusi no ES zemes platības, un tiem ir būtiska nozīme spēcīgas uz koksnes resursiem balstītas bioekonomikas atbalstīšanā, klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā tām pielāgoties un biodaudzveidības saglabāšanā un atjaunošanā. Mežu zeme ir galvenais ES oglekļa piesaistītājs. Paredzams, ka nākotnē palielināsies mežu un to daudzkrāšo funkciju nozīme, arī kā bioekonomikas izejvielu nodrošinātājiem, paplašinātajām uz koksnes resursiem balstītajām vērtības ķēdēm Eiropas Savienībā pašlaik atbalstot 4,5

⁸ [Pārskats — Zemes pārklājuma/izmantošanas statistika — Eurostat \(europa.eu\)](#)

⁹ [Augšņu veselība un pārtika \(europa.eu\)](#)

¹⁰ [Nulles piesārņojuma mērkrādītāji \(europa.eu\)](#)

miljonus darbvietu. Tomēr pēdējos gados klimata pārmaiņu dēļ daudzās ES dalībvalstīs būtiskā apjomā iet bojā koki un īslaicīgi rodas mežu zudumi. Meža ugunsgrēku ekonomiskā ietekme ir sasniegusi aptuveni 1,5 miljardus euro gadā, savukārt tiek prognozēts, ka temperatūras paaugstināšanās līdz gadsimta beigām par vairākiem simtiem miljardiem euro samazinās meža zemes vērtību sugu sastāva izmaiņu dēļ.

Lai ieviesties, lielā mērogā attīstīties un panākumus gūt varētu tādi jauni ilgtspējīgas uzņēmējdarbības modeļi kā oglekļa saistīga lauksaimniecība, kura balstās uz oglekļa piesaistes sertifikāciju un maksājumiem par ekosistēmu pakalpojumiem, vajag augstas kvalitātes datus, jo īpaši par augsni. Gaidāms, ka veselīgas augsnes brīvprātīga sertifikācija vairo oglekļa piesaistes sertifikāta vērtību un sniegs tālāku sociālu un tirgus atzinību ilgtspējīgai augsnes apsaimniekošanai un ar to saistītiem pārtikas produktiem.

Auglīgu augšņu priekšrocības un to sasniegšanai paredzēto pasākumu atzīšana arī palīdzēs palielināt privāto finansējumu, jo pārtikas rūpniecība un citi uzņēmumi jau ir sākuši īstenot programmas, kuru mērķis ir maksāt par ekosistēmu pakalpojumiem un atbalstīt ilgtspējīgu praksi saistībā ar augsnes veselību. Lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanas sistēmu daudzveidošana, ko papildina lielāka tirgojamu produktu daudzveidība, arī sniedz iespējas jaunām darbvietām Eiropas Savienībā. Oglekļa saistīgas lauksaimniecības iniciatīvas ir iespējams finansēt, izmantojot tādas iespējas kā kopējā lauksaimniecības politika, citus tādas ES finansēšanas instrumentus kā *LIFE* un “Apvārtnis Eiropa”, tādu publisku finansējumu kā valsts atbalsts, ar oglekļa tirgiem saistītas privātas iniciatīvas, vai šīs finansēšanas iespējas kombinējot.

1. izcēlums. Izmantot labākus datus un zināšanas

- Priekšlikums par augsni lauksaimniekiem un mežsaimniekiem dos iespēju piekļūt neatkarīgām un objektīvām konsultācijām par to, kā savas augsnes padarīt veselīgas.
- Visiem zemes apsaimniekotājiem būs (brīvprātīga) piekļuve augsnes veselības sertifikācijai. Tas ietekmēs zemes vērtību. Gaidāms, ka veselīgu augšņu vērtība būs augstāka, jo tās būs noturīgākas pret klimata pārmaiņu ietekmi un laikapstākļu nestabilitāti. Tas ir izšķirīgi svarīgi gan zemes tirgum, gan gados un praksē jauniem lauksaimniekiem. Veselīgas augsnes ražo veselīgu pārtiku, uzglabā vairāk oglekļa, regulē ūdens un barības vielu plūsmas un atbalsta biodaudzveidību. To var atspoguļot arī tirgus, piemēram, ilgtspējīgā marķējumā vai caur oglekļa kredītiem oglekļa piesaistes sertifikācijas kontekstā.
- Dati par augsni lauksaimniekiem dos iespēju ņemt vērā augsnes apstākļu daudzveidību un tālāk ļaus viņiem īstenot vispiemērotāko apstrādes metodi: tā palielināsies auglība un ražas, turklāt samazinot ūdens, pesticīdu un mēslošanas līdzekļu patēriņu.
- Zemes īpašnieki datus par augsnes piesārņojumu pieprasa arvien vairāk, jo īpaši gadījumos, kur, pirms zemi no jauna var izmantot citiem mērķiem (piem., mājokļiem), ir nepieciešama sanācija (piem., attiecībā uz kādreizējām rūpnieciskām teritorijām).
- Piekļuve datiem veicinās arī tādu tehnoloģisko attīstību un inovāciju lauksaimniecības teritorijās kā precīzā lauksaimniecība, kultūraugu apsaimniekošana un daudzveidīgošana, digitalizēti augsnes apsaimniekošanas rīki vai no sensoru sistēmām un laukā bāzētām mērīšanas sistēmām gūtu mākslīgā intelekta risinājumu izmantošana.

- Turklāt dalībvalstis un ES datus par augsni varētu izmantot, lai labāk analizētu sausuma un plūdu tendences, tādējādi palīdzot īstenot labāku katastrofu pārvarēšanu un noturību pret tām.
- ES misija “Augsnes kurss Eiropai” nozīmē testēt un paplašināt ilgtspējīgas zemes un augsnes apsaimniekošanas risinājumus lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un citos zemes izmantojumos, lai virzītos uz veselīgākām augsnēm un palīdzētu Eiropā virzīt uz priekšu saskaņotu augsnes monitoringu un ziņošanu. Pārtika ir arī viena no galvenajām sistēmām, kam pievēršas ES misija par pielāgošanos klimata pārmaiņām, kuras mērķis ir līdz 2030. gadam panākt, lai vismaz 150 reģioni vai vietējās struktūras būtu noturīgas pret klimata pārmaiņām.
- Eiropas Biodaudzveidības partnerība, Eiropas partnerība “Ūdens drošība planētai”, Ilgtspējīgu pārtikas sistēmu partnerība un Agroekoloģijas partnerība ir saskaņotas pētniecības un inovācijas iniciatīvas, kas sniedz konkrētus risinājumus ieinteresētajām personām, kurām ir jāīsteno attiecībā uz pārtiku, ūdeni un biodaudzveidību.

3. Atbalsts noturīgām un ilgtspējīgām pārtikas sistēmām

Klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma dubultā krīze ir vērsusi uzmanību uz ilgtermiņa noturību un uz vajadzību pāriet uz ilgtspējīgām lauksaimniecības un pārtikas sistēmām. Zinātniska analīze skaidri liecina, ka klimata pārmaiņas un biodaudzveidības zudums ierindojas starp pasaules lielākajiem draudiem nodrošinātībai ar pārtiku. Lai būtu droša ilgstoša nodrošinātība ar pārtiku, mums ir jāizmanto visi pieejamie risinājumi.

Kā noteikts Dabas atjaunošanas akta priekšlikumā, ir steidzami jāatjauno un jāuzlabo lauksaimniecības ekosistēmu biodaudzveidība, lai nodrošinātu pāreju uz ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un to ilgtermiņa noturību. Vairāk nekā 75 % pasaules pārtikas kultūraugu un gandrīz 5 miljardi EUR no ES lauksaimniecības produkcijas ir atkarīgi no dzīvnieku veiktas apputeksnēšanas. Zinātniski pierādījumi liecina, ka pēdējos 30 gados mēs jau esam zaudējuši vairāk nekā trīs ceturtdaļas lidojošo kukaiņu. Pašlaik Eiropas Savienībā trešajai daļai bišu un tauriņu sugu samazinās īpatņu skaits. Biodaudzveidīgas un ilgtspējīgi pārvaldītas lauksaimniecības ekosistēmas ir noturīgākas pret klimata pārmaiņām. Lai atbalstītu mūsu lauksaimniecības ekosistēmu noturību, mums ir jāpaļaujas uz ilgtspējīgu pārtikas ražošanas sistēmu. Tam ir vajadzīgas veselīgas ekosistēmas, kas balsta augsnes auglību, barības vielu apriti, klimata un ūdens regulēšanu, apputeksnēšanu un kaitēkļu apkarošanu dabiskā ceļā.

Veselīga biodaudzveidība un darbojošās ekosistēmas padara pārtikas sistēmas, iztikšanu un sabiedrību kopumā noturīgākus pret satricinājumiem un stresu. Ekosistēmas un dzīvotnes, kuras veicina biodaudzveidību, ir labvēlīgas vispārējai kultūraugu audzēšanas stabilitātei. Ilgtspējīgāka lauksaimnieciskā ražošana, kas ir mazāk atkarīga no mēslošanas līdzekļiem un ķīmikālijām/pesticīdiem, padarīs nozari neatkarīgāku no ārējiem izejresursiem un kopumā noturīgāku, arī pret neizbēgamo klimata pārmaiņu ietekmi. Tas attiecas arī uz mežsaimniecību, zivsaimniecību un citām no dabas atkarīgām nozarēm. Atjaunotas, bioloģiski daudzveidīgākas ekosistēmas būs noturīgākas pret ārējiem apdraudējumiem un pret klimata pārmaiņu un dabas katastrofu ietekmi.

Ar ekoshēmu, agrovīdes un klimata pasākumu un zaļo ieguldījumu atbalsta starpniecību KLP atbalsta tādu ilgtspējīgu prakšu kā agroekoloģijas un bioloģiskās lauksaimniecības izvēršanu (97,6 miljardi EUR 2023.–2027. gadā). Turklāt KLP paredz noteikt pienākumus un sniegt atbalstu attiecībā uz konsultāciju pakalpojumiem, kuri jā dara pieejami lauksaimniekiem un kurus vajag, būtiski mainot lauksaimniecības sistēmas vai ieviešot inovatīvu vai sarežģītu praksi. Vienlaikus uzņēmumi gan pārtikas ķēdē, gan ārpus tās nodrošina, ka strauji rodas daudzveidīgs privāts finansējums reģeneratīvai lauksaimniecībai.

Centienos, kas vajadzīgi lielākas ilgtspējas panākšanai, lauksaimniekiem vajag piekļuvi vismodernākajai inovācijai. Jaunās tehnoloģijas spēj palīdzēt vairot gan lauksaimniecības, gan meža zemes noturību un nodrošināt līdzekļus, ar kuriem ražas aizsargāt no klimata pārmaiņu ietekmes, biodaudzveidības zuduma un vides degradācijas. Rezultātā ES un pasaules selekcionāriem un lauksaimniekiem ir paliels pieprasījums pēc pielāgotākām šķirnēm un pēc tā, lai optimāli izmantotu visu veidu selekcijas pieejas, arī jaunus genomikas paņēmienus jeb metodes.

Pēdējās divās desmitgadēs **jaunas genomikas metodes (NGT)** ir strauji attīstījušās. Šīs novatoriskās metodes var uzlabot kultūraugus. To piemēri ir arī augi ar uzlabotu panesību vai pretestību (toleranci vai rezistenci) pret augu slimībām un kaitēkļiem, augi ar uzlabotu toleranci vai rezistenci pret klimata pārmaiņu ietekmi, arī ekstremālu temperatūru vai sausuma epizodēm, uzlabota barības vielu un ūdens izmantošanas efektivitāte augos un augi ar lielāku ražu. Vairumā gadījumu šo jauno metožu piemērošana augu selekcijai nozīmē to, ka augi var tikt attīstīti ātrāk (piem., ar jaunām genomikas metodēm attīstīts augs tirgū var nonākt dažu gadu laikā, bet tāds pats ar tradicionālām selekcijas metodēm izaudzēts augs — 10–15 gadu laikā) un lētāk un, īpaši svarīgi, pārmaiņas ir labāk orientētas un precīzākas nekā ar tradicionālo selekciju vai vispārāztītām genomiskām metodēm. Moderns noteikumu kopums var palielināt ES lauksaimniecības konkurētspēju, atraisīt ES pētniecības potenciālu un patērētājiem piegādāt daudzveidīgāku pārtikas klāstu, turklāt palielinot nodrošinātību ar pārtiku visā pasaulē. Augi uz jaunu genomikas metožu bāzes var arī palīdzēt samazināt pesticīdu lietojumu un risku, un tas ir regulas par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu¹¹ priekšlikuma mērķis.

Priekšlikums **par jaunām genomikas metodēm** augstus cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības standartus kombinē ar ieguldījumu, kas noturīgā un ilgtspējīgā pārtikas sistēmā izdarīts ar inovatīvu augu produktu starpniecību. Komisijas priekšlikums paredz prasības, kas attiecas uz jaunās genomikas metodēs balstītu augu un produktu tirdzniecību; lai neradītu lieku slogu, šīs prasības ņem vērā, ka jaunu genomikas metožu iznākumā dažkārt rodas augi un produkti, kas ir salīdzināmi ar augiem un produktiem, kuri iegūti ar tradicionālām metodēm, bet dažkārt — tādi, kam vairāk saliktu pārveidojumu. Tas arī ierosina skaidrus noteikumus, lai nodrošinātu pārredzamību attiecībā uz augiem un produktiem, kas iegūti ar jaunām genomikas metodēm, arī attiecībā uz sēklu marķēšanu. Tas lauksaimniekiem nodrošinās skaidru un uz informāciju balstītu izvēli. Tajā pašā laikā šis priekšlikums papildina

¹¹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2021/2115, COM (2022)305 final, 2022/0196 (COD).

tādas citas ilgtspējīgas lauksaimniecības metodes kā bioloģiskā lauksaimniecība, kurā jaunas genomikas metodes netiks izmantotas.

Ierosinātais iespējinošais regulējums atbalstīs Eiropas pētniecības konkurētspēju un dažādus augu selekcijas un lauksaimniecības sektorus. Eiropas sēkļu sektors ir pasaules sēkļu tirgus lielākais eksportētājs¹² (20 % no pasaules tirgus, kura lēstā vērtība ir 7–10 miljardi euro, un apmēram 7000 MVU, kuru ilgtermiņa inovācijas spēja, konkurētspēja un ražošana Eiropas Savienībā ir izšķirīgi svarīga ES nodrošinātībai ar pārtiku), un spēja izmantot inovatīvas tehnoloģijas ir priekšnoteikums ES konkurētspējas saglabāšanai un tās turpinātajam ieguldījumam pasaules nodrošinātībā ar pārtiku. Inovācija Eiropas Savienību izvirzīs tehnoloģiju attīstības un šo jauno tehnoloģiju radīto globālo ekonomisko, sociālo un vidisko ieguvumu avangardā. Priekšlikums ievieš ātru procesu attiecībā uz uzņēmumiem, kuriem vai nu būs jāpierāda, ka uz jaunām genomikas metodēm balstītie augi ir līdzvērtīgi tradicionāli audzētiem augiem, vai attiecībā uz tiem ir jāveic samērīga un uz riska analīzi balstīta vides un drošuma novērtēšana, tādējādi paātrinot augu un no tiem iegūto produktu, arī pārtikas un barības, pieejamību lauksaimnieku un patērētāju labā.

2. izcēlums. Jaunas genomikas metodes — droša un ilgtspējīga pārtika

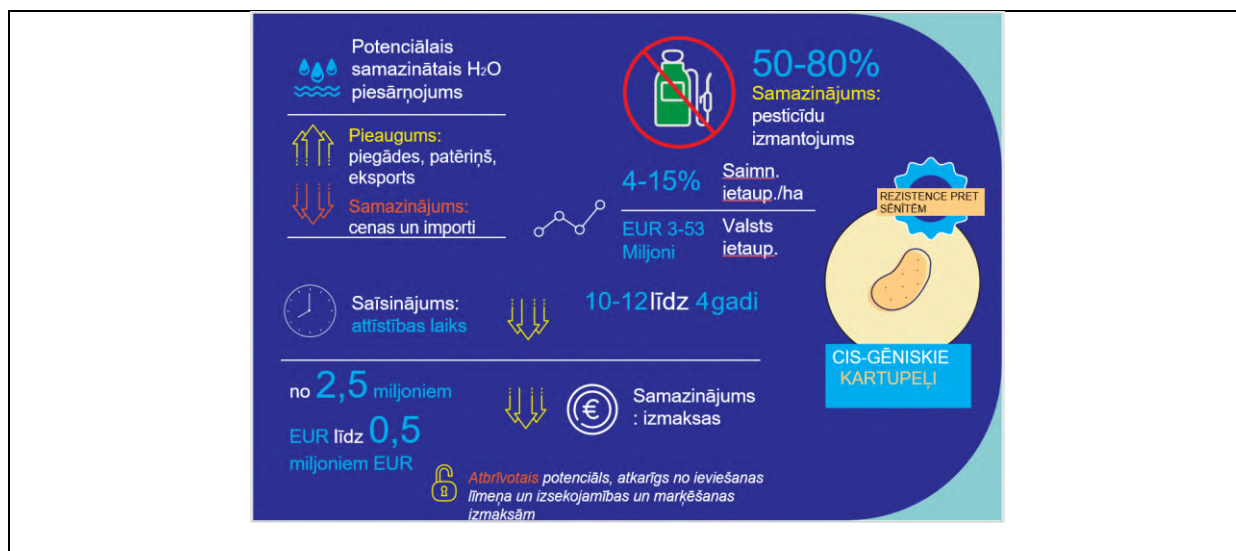
Pret slimībām rezistenti kartupeļi¹³

Pret sēnītēm rezistentas kartupeļu šķirnes ir grūti selekcionēt, jo sēnīšu slimības ir smagas un var rezistenci pārvarēt. Rezistentas šķirnes ir mazpieejamas, tāpēc kartupeļi pieder pie kultūraugiem, kuriem izmanto lielāko daļu pesticīdu. Jaunas genomikas metodes var atbalstīt un paātrināt selekcijas procesu, lai pret sēnītēm rezistentas šķirnes kļūtu drīzāk pieejamas.

Šķirnes ar noturīgu rezistenci pret šīm slimībām varētu samazināt fungicīdu lietošanu, neietekmējot ražas. Kartupeļiem iespējams panākt fungicīdu lietošanas samazinājumu par 50–80 %, un tas ir izmaksu ietaupījums lauksaimniekiem, kā arī svarīgs ieguvums videi. Piemēram, tiek lēsts, ka pret lakstu puvi rezistenti kartupeļi uz hektāru ietaupa 4 – 15 % izmaksu.

¹² Ragonnaud G., 2013. gads. *The EU seed and Plant Reproductive Material Market in Perspective: A Focus on Companies and Market Shares*. Politikas departaments B: struktūrpolitika un kohēzijas politika Eiropas Parlamenta Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja.

¹³ Schneider, K., Barreiro-Hurle, J., Kessel, G. et al., 2023. gads. *Economic and environmental impacts of disease resistant crops developed with cisgenesis*. EUR 31355, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga. <https://doi.org/10.2760/715646>

Ir svarīgi, lai tiesiskais regulējums būtu līdzsvarots un precizēts, lauksaimniekiem un selekcionāriem nodrošinot piekļuvi patentētām metodēm un materiālam, lai veicinātu sēkļu daudzveidību par pieņemamām cenām un aizsargātu nepatentētu tradicionālo un bioloģisko kultūraugu selekciju un audzēšanu, turklāt augu selekcijā stingri atbalstot inovāciju ar tādiem saglabātiem ieguldījumu stimuliem kā patenti. Plašākā tirgus analīzē Komisija novērtēs, kā augu patentēšana un ar to saistītā licencēšanas un pārredzamības prakse var ietekmēt augu selekcijas inovāciju, selekcionāru piekļuvi ģenētiskajam materiālam un metodēm un sēkļu pieejamību lauksaimniekiem, un ES biotehnoloģiju nozares vispārējo konkurētspēju. Komisija par saviem konstatējumiem ziņos vēl pirms 2026. gada. Ziņojums noteiks iespējamās nozares problēmas un kalpos par pamatu lemjšanai par jebkādiem iespējamajiem turpmākiem pasākumiem.

Kopā ar šodien iesniegto paketi Komisija arī reaģē uz Padomes lūgumu iesniegt pētījumu, kas papildina ietekmes novērtējumu attiecībā uz priekšlikumu regulai par **augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietošanu**. Šis papildu izejresurss rāda, ka šis priekšlikums palīdzēs ilglaikā nodrošināt ES nodrošinātību ar pārtiku un dzīvnieku barību. Tālāk attīstot Komisijas 2022. gada neoficiālo dokumentu, samazinātais jutīgu jomu ierobežojumu tvērums var palīdzēt aizsargāt cilvēka veselību un vidi, turklāt tikai nedaudz ietekmējot lauksaimniecību. Šis papildu pienesums Padomei un Parlamentam piedāvā apsvērt, kā tālāk mazināt administratīvo slogu, jo īpaši ļoti mazām saimniecībām, un uzsver, cik svarīgi, ka ir pieejamas pietiekamas ķīmisko pesticīdu alternatīvas.. Tāpēc Komisija ieskicē iespējamus risinājumus, ko Padome un Parlaments varētu apsvērt, jo īpaši, noteikt īsākus termiņus, kuros dalībvalstīm jāiesniedz novērtējuma ziņojumu projekti par jaunām biokontroles aktīvajām vielām, dalībvalstu līmenī dodot pagaidu atļaujas uz biokontroles līdzekļiem un ES līmeņa apstiprinājumu beztermiņa piešķiršanu attiecībā uz biokontroles aktīvajām vielām. Tas nozīmētu, ka līdzšinējā ilgā apstiprināšanas procedūra tiktu stipri saīsināta un jaunas bioloģiskas alternatīvas varētu tikt ieviestas gandrīz tūlīt pēc tam, kad dalībvalstis būs pabeigušas pirmo novērtējumu.

Ierosinātā **Regula par augu reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību**, aizstājot 10 spēkā esošās direktīvas, konsolidēs, atjauninās un vienkāršos spēkā esošo tiesisko regulējumu attiecībā uz visiem sēkļu sektoriem. Regula, nosakot stingrākas ilgtspējas prasības visu reglamentēto kultūraugu grupu šķirņu testēšanā (piem., uz rezistenci pret slimībām), lauksaimniekiem darīs piekļūstamas daudzveidīgas, ļoti kvalitatīvas sēklas un citu augu reproduktīvo materiālu, kas garantē stabilas ražas, noturību un citas pazīmes, kuras izrāda noturīgas augu sugas. No šādām šķirnēm iegūtas sēklas būs labāk pielāgotas klimata pārmaiņu spiedienam un palīdzēs panākt nodrošinātību ar pārtiku. Bioloģisku šķirņu reģistrāciju atvieglojot ar bioloģiskās lauksaimniecības principiem pielāgotiem noteikumiem, priekšlikums palīdzēs panākt, ka 25 % lauksaimniecības zemes izmanto bioloģiskajai lauksaimniecībai. Priekšlikums palīdzēs saglabāt un uzlabot kultūraugu ģenētisko daudzveidību, ieviešot vieglākus noteikumus par saglabāšanas šķirnēm, sēkļu saglabāšanas tīkliem un sēkļu apmaiņu starp lauksaimniekiem, kā arī atbalstot sēkļu maisījumu attīstīšanu. Tas arī palielinās reģistrācijas/sertifikācijas sistēmu efektivitāti un iedarbīgumu, sniedzot ekonomikas dalībniekiem vairāk elastības un iespēju izmantot biomolekulārus paņēmienus un digitalizāciju.

Priekšlikums regulai par meža reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību palīdzēs nodrošināt pareizo koku stādīšanu pareizajā vietā, lai meži varētu sekmīgi augt pašreizējos un prognozētajos nākotnes klimatiskajos apstākļos. Vecākkoku ilgtspējas īpašību novērtējums dod iespēju paātrināt mežu pielāgošanos klimata pārmaiņām, tādējādi nodrošinot, ka tie arī turpmāk būs produktīvi. Noteikumi, kas atvieglo apdraudētu meža ģenētisko resursu saglabāšanu, vairo koku ģenētisko daudzveidību. Nacionāli ārkārtas rīcības plāni palīdzēs nodrošināt pietiekamu meža reproduktīvā materiāla piegādi atjaunotai tādu platību apmežošanai, ko skāruši ekstremāli laikapstākļi, ugunsgrēki, kaitēkļu invāzijas un citas katastrofas. Regula dod elastību dažāda veida mežos un meža ekosistēmās izmantot specifiskas pieejas un darbības un palīdz veidot noturīgus mežus, saglabāt biodaudzveidību un atjaunot meža ekosistēmas. Tā arī atbalsta meža ģenētisko resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu.

4. Efektīvas produkcijas izmantošanas nodrošināšana, vēršoties pret pārtikas un tekstilizstrādājumu atkritumiem

Pārtikas izšķērdēšana ir viens no lielākajiem neefektivitātes cēloņiem un rada nevajadzīgu slogu tādiem ierobežotiem dabas resursiem kā zemes un ūdens izmantošana. Katru gadu Eiropas Savienībā tiek izšķērdēts gandrīz 59 miljoni tonnu pārtikas (131 kg uz vienu iedzīvotāju), un aplēstā tirgus vērtība ir 132 miljardi EUR¹⁴. Vairāk nekā pusi pārtikas atkritumu (53 %) rada mājsaimniecības, kam seko pārstrādes un ražošanas nozare (20 %). Ir arī pilnīgi nepieņemami šādā mērogā izšķērdēt pārtiku, kamēr visā pasaulē aug bads un 32,6 miljoni ES iedzīvotāju ik otro dienu nevar atļauties pienācīgu maltīti.

¹⁴ [Pārtikas izšķērdēšana un pārtikas izšķērdēšanas novēršana — aplēses — Statistics Explained \(europa.eu\)](#)

Ierobežojot pārtikas izšķērdēšanu, varētu panākt trejādus uzlabojumus: taupīt pārtiku cilvēku patēriņam un tādējādi veicināt nodrošinātību ar pārtiku; palīdzēt uzņēmumiem un patērētājiem ietaupīt naudu un mazināt pārtikas ražošanas un patēriņa vidisko ietekmi.

Informētība par pārtikas izšķērdēšanas negatīvajām sekām gan aug, tomēr potenciāls mazināt pārtikas izšķērdēšanu vēl nav izsmelts. Ierosinātie ES dalībvalstīm paredzētie pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas mērķrādītāji atbalsta valstu apņemšanos globālo ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu ietvaros virzīties uz to, lai līdz 2030. gadam pārtikas izšķērdēšanu mazumtirdzniecības un patērētāju līmenī samazinātu uz pusi. Šie mērķrādītāji stimulēs centienus izveidot arvien ilgtspējīgāku pārtikas sistēmu. Lai visā Eiropas Savienībā būtu nodrošināta kopīga un dalīta atbildība, **priekšlikums par pārtikas izšķērdēšanas samazināšanu** visām dalībvalstīm noteic vienādus mērķrādītājus, turklāt atstājot katras dalībvalsts ziņā veikt visrezultatīvākos pasākumus, kas ir pielāgoti tās specifiskajai nacionālajai situācijai un ko atbalsta iniciatīvas, kuru nolūks ir ar paraugpraksi un sasniegtajiem rezultātiem dalīties, piemēram, ES Pārtikas zudumu un pārtikas izšķērdēšanas novēršanas platformā. Papildus tiesību akta priekšlikumam Komisija šodien publicē kopumu ar risinājumiem, kuri visiem dalībniekiem palīdzētu novērst pārtikas izšķērdēšanu patērētāju līmenī.¹⁵ Risinājumu kopums ņem vērā ieteikumus, kas sniegti nesen sasauktajās pilsoņu paneļdiskusijās, kuras tika organizētas, lai atbalstītu patērētāju uzvedības maiņu¹⁶. Paredzams, ka pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas mērķrādītāji patērētājiem sniegs krietnus vidiskus ieguvumus un finansiālus ietaupījumus (apmēram 400 EUR uz mājsaimniecību gadā).

Lai risinātu jautājumu par pārtikas atkritumu rašanās karstajiem punktiem Eiropas Savienībā un paātrinātu dalībvalstu virzību uz globālajiem vērienīgajiem mērķiem, konkrētie pārtikas izšķērdēšanas mazināšanas mērķrādītāji pārtikas ķēdē ir diferencēti un balstās uz jaunākajiem zinātniskajiem pierādījumiem. Pastāvīga datu vākšana ļaus sekot līdzi panākumiem un tos pārskatīt, kā arī, ņemot vērā dalībvalstu progresu laika gaitā, veikt jebkādas pielāgojumus. Tas atbalstīs stabili ES ieguldījumu IAM 12.3. mērķa sasniegšanā līdz 2030. gadam un informatīvi balstīs ieceri turpināt iesākto virzību pēc minētā datuma.

Nevajadzīgu slogu ierobežotajiem dabas resursiem rada arī tekstilatkritumi. Apmēram 78 % tekstilatkritumu patērētāji nesavāc atsevišķi, un tie nonāk jauktos sadzīves atkritumos, kurus paredzēts sadedzināt vai apglabāt poligonos. Šāda resursu ziņā neefektīva atkritumu apsaimniekošana neatbilst aprites ekonomikas mērķiem un ar pārmērīgu SEG emisiju līmeni, ūdens patēriņu, piesārņojumu un zemes izmantošanu nodara kaitējumu videi Eiropas Savienībā un trešās valstīs, arī jaunattīstības valstīs un mazaizsargātās iedzīvotāju grupās. Ierosinātajiem noteikumiem par paplašinātas ražotāja atbildības par tekstilizstrādājumiem ieviešanu un par tekstilatkritumu pienācīgas apsaimniekošanas nodrošināšanu ir mērķis īstenot principu “piesārņotājs maksā”, veicināt tekstilizstrādājumu aprites ekonomiku un veicināt vērtības radīšanas darbības, kam ir svarīgs potenciāls radīt vietējas darbvietas.. Šie noteikumi nostiprinās lietotu tekstilizstrādājumu tirgu, atbalstot daudzos sociālās ekonomikas

¹⁵ [Eiropas patērētāju Pārtikas izšķērdēšanas novēršanas forums Zināšanas rīcībpolitikas vajadzībām \(europa.eu\)](#)

¹⁶ [ECPI_Citizens Recommendations_EN_final.pdf \(europa.eu\)](#).

uzņēmumus, kas tajā darbojas, un veicinās inovāciju tekstilizstrādājumu reciklēšanā. Vairojot lietotu apģērbu pieejamību, iedzīvotājiem Eiropas Savienībā un ārpus tās radīsies iespējas taupīt izmaksas, turklāt taupot dabas resursus. Lai ekonomikas dalībniekiem nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, saskaņoti noteikumi par plašāku ražotāja atbildību arī atvieglos vienotā tirgus pienācīgu darbību un palīdzēs dalībvalstīm saskanīgi īstenot pienākumu no 2025. gada atsevišķi vākt tekstilizstrādājumus.

5. Secinājumi

Klimata un biodaudzveidības krīzes sekas kļūst arvien redzamākas, arī Eiropas Savienībā. Tās skar jau gandrīz visus iedzīvotājus un visas ekonomikas nozares. Šīs krīzes ir cieši saistītas, tāpēc jāīstojas abos virzienos — klimata pārmaiņas un biodaudzveidības zudums ir vienas monētas divas puses. Ir gan gūts svarīgs progress ar klimata tiesību aktiem, bet tāda pat virzība vajadzīga attiecībā uz tiem Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem par ES dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kuri ir ieguvumi gan klimata pārmaiņu mazināšanai, gan pielāgošanās pasākumiem un biodaudzveidībai.

Šodien iesniegtie tiesību aktu priekšlikumi ir nepieciešami, lai varētu pildīt ES klimatneitralitātes saistības, Eiropas zaļā kursa klimata un dabas resursu pīlāriem vienam otru papildinot. Tie ir arī svarīgs pamatelements ilglaicīgas nodrošinātības ar pārtiku sagādāšanā Eiropas iedzīvotājiem. Šodien iesniegtais priekšlikums par augsni, piemēram, palīdzēs izpildīt ZIZIMM noteiktās saistības palielināt dabisko oglekļa piesaistītāju absorbcijas spēju un sasniegt mērķrādītājus, kuri ir noteikti Dabas atjaunošanas aktā un Eiropas Klimata aktā, kas abi ir zaļā kursa klimata un dabas resursu pīlāra pamatpriekšlikumi. Tikai veselīgas augsnes spēj uzkrāt oglekli un nodrošināt plaukstošas sauszemes ekosistēmas, kuras ir noturīgākas pret sausumu, plūdiem, karstuma viļņiem un citiem ar klimatu saistītiem ekstremāliem laikapstākļiem, tādējādi veicinot ES vispārējo noturību. Tikai veselīgi dabas resursi spēj nodrošināt mūsu virzību uz klimatneitralitāti. Ierosinātā monitoringa sistēma un attiecīgie dati ir nepieciešami, lai attiecīgos atjaunošanas pasākumus varētu pielāgot vietējām vajadzībām. Turklāt šim priekšlikumam ir svarīga nozīme ZIZIMM un KLP noteikto monitoringa prasību atvieglošanā. Tas arī papildina priekšlikumu par oglekļa piesaistes sertifikāciju. Veselīgas augsnes palielinās uzkrātā oglekļa daudzumu un tātad saistīto oglekļa kredītu vērtību, tādējādi palielinot lauksaimnieku ienākumus.

Kopumā priekšlikumi, kas jau iesniegti saskaņā ar Eiropas zaļā kursa dabas resursu pīlāru, kurš ir papildināts ar šodienas paketi, ir nepieciešami, lai izpildītu ES juridiskās saistības, kas izriet no jau pieņemtajiem klimata tiesību aktiem, kā arī ES daudzpusējās saistības Kuņminas un Monreālas biodaudzveidības satvarā, Eiropas Savienībai turpinot strādāt sadarbībā ar partnervalstīm virzībā uz ilgtspējīgu nākotni. Tāpēc Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi ātri pieņemt šā zaļā kursa pīlāra iniciatīvas.